

CENTRIAN
SAAVUTETTAVUUSSUUNNITELMA
2023–2024

CEnTRIA
ammattikorkeakoulu

Sisällysluettelo:

1.	Saavutettava Centria.....	3
1.1.	Saavutettavuussuunnitelmatyö.....	3
1.2.	Saavutettavuuden kehittäminen Centriassa.....	4
1.3.	Kehityskohteet ja -toimenpiteet.....	4
2.	Saavutettavuus opiskelijavalinnoissa ja opetuksen järjestämisessä.....	5
2.1.	Saavutettavuus opiskelijavalinnoissa.....	5
2.2.	Opetuksen saavutettavuus.....	5
2.3.	Digitaalinen saavutettavuus opetuksessa.....	6
2.4.	Kehityskohteet ja -toimenpiteet.....	6
3.	Opinto- ja uraohjaus.....	7
3.1.	Ohjaus- ja tukipalvelut.....	7
3.2.	Opiskelijoiden hyvinvointi.....	8
3.3.	Kehityskohteet ja -toimenpiteet.....	8
4.	Fyysinen esteettömyys.....	8
5.	Viestinnän saavutettavuus.....	9
5.1.	Viestintä osallisuuden mahdollistajana.....	9
5.2.	Digitaalinen viestintä.....	9
5.3.	Kehityskohteet ja -toimenpiteet.....	9
6.	Häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.....	10

1. Saavutettava Centria

Centria-ammattikorkeakoulun (jatkossa Centria) saavutettavuussuunnitelma linjaa saavutettavuustyön tavoitteet ja konkreettiset kehitystoimet vuosille 2023-2024. Saavutettavuuden varmistaminen nähdään Centriassa tärkeänä. Tällä varmistetaan kaikkien Centriassa toimivien, niin opiskelijoiden ja henkilöstön, kuin myös muiden sidosryhmien osallisuus. Saavutettavuussuunnitelma täydentää [Centrian tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa](#) tuoden konkreettisia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan vahvistaa osallisuutta.

Saavutettavuuden kehittäminen Centriassa kytkeytyy kestävään kehitykseen ja vahvistaa sosiaalisesti kestävää toimintaa. Saavutettavuus nähdään myös osana laatua, mikä tarkoittaa saavutettavuuden näkökulman sisällyttämistä toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Centrian opiskelijoista yli puolet on monimuoto-opiskelijoita ja kansainvälisiä opiskelijoita noin neljännes. Kansallinen tavoite on kolminkertaistaa kansainvälisten opiskelijoiden määrää. Jatkuva oppiminen lisää myös monimuoto-opiskelijoiden määrää. Molemmat tavoitteet tuovat uusia haasteita myös saavutettavuuteen.

1.1. Saavutettavuussuunnitelmatyö

Centrian saavutettavuussuunnitelmatyötä koordinoi saavutettavuustyöryhmä. Saavutettavuussuunnitelmaa työstämässä oli henkilöstön edustajia eri tulosalueilta sekä opiskelijaedustaja. Ryhmän työskentelyyn osallistuivat Anu Kamau, Hanna-Riina Aho, Leena Saari, Päivi Ruohoniemi, Riikka Pajukangas ja Risto Puskala. Ryhmä hyödynsi saavutettavuussuunnitelman taustatyössä Tapio Kosusen laatimaa korkeakoulutuksen ja korkeakoulun saavutettavuussuunnitelmaa, [Kohti saavutettavampaa korkeakoulutusta ja korkeakoulua](#) (Kosunen, T. 2021). Saavutettavuussuunnitelmatyön tärkeä työkalu oli [Oho! -hankkeen saavutettavuuskriteeristö](#), jota hyödynnettiin arvioidessa Centrian saavutettavuuden nykytilaa.

Saavutettavuussuunnitelmatyöhön osallistettiin laajasti Centrian henkilökuntaa, opiskelijoita sekä johtoa. Sekä henkilökunnalle että opiskelijoille lähetettiin saavutettavuuskysely, jonka avulla saatiin tietoa nykytilasta kehityskohteiden tunnistamiseksi. Centrian johdon kanssa käytiin keskusteluja saavutettavuuden kehittämiseksi. Saavutettavuuskyselyissä ja johdon haastatteluissa hyödynnettiin [Oho! -hankkeessa toteutettua kyselyä](#), jota muokattiin tarkoitukseen sopivaksi (Lehto, R., Huhta, A., Huuhka, E. 2019.)

1.2. Saavutettavuuden kehittäminen Centriassa

Centrian saavutettavuussuunnitelma sisältää kehitystoimet vuosille 2023-2024. Vastuu on kaikilla tulosalueilla, tiimeillä sekä kaikilla centralaisilla omassa työssään alueilla, joissa kehityskohteet ja -kehitystoimet on tunnistettu. Suunnitelmaan kirjattuihin toimenpiteisiin tehdään tarkemmat toteutussuunnitelmat. Suunnitelman kehitystoimia seurataan saavutettavuustyöryhmässä, jonka koollekutsujana toimii laatupäällikkö. Ryhmän vakiinnuttaminen ja toiminnan kehittäminen on mainittu myös yhtenä kehityskohteena saavutettavuussuunnitelmassa.

Saavutettavuuden kehittymistä seurataan toteuttamalla vuosittaiset kyselyt henkilöstölle ja opiskelijoille. Kyselyt perustuvat vuoden 2022 saavutettavuussuunnitelmatyön yhteydessä toteutettuihin kyselyihin. Kyselyistä saatavan tiedon lisäksi arvioidaan kehitystoimien vaikuttavuutta toimintaan hyödyntäen Oho! -hankkeen saavutettavuuskriteerejä (riittämätön, hyvä ja erinomainen). Tässä suunniteltujen kehityskohteiden ohella toimintaa parannetaan ja kehitetään jatkuvasti tunnistettujen tarpeiden mukaisesti.

Jos havaitset tässä saavutettavuussuunnitelmassa puutteita tai korjattavaa, ole yhteydessä laatupäällikköön.

1.3. Kehityskohteet ja -toimenpiteet

Kaikkia Centralaisia koskeva kehityskohde on saavutettavuusosaamisen kasvattaminen, jota kasvatetaan saavutettavuuden varmistamiseksi vuosina 2023-2024. Centrian itslearning- oppimisympäristöön on luotu henkilöstöä varten saavutettavuus- verkkokoulutus, joka tarjoaa tietoa saavutettavuudesta ja saavutettavan materiaalin ohjeistuksista.

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Henkilöstön saavutettavuusosaaminen	Centrian henkilökunta perehtyy saavutettavuuden toteuttamiseen itslearningista löytyvän Saavutettavuus MOOCin avulla.
Saavutettavuus osaksi perehdytystä	Saavutettavuus MOOC itslearningissa lisätään osaksi perehdytystä
Saavutettavuuden ohjeet henkilökunnalle helposti saataville	Saavutettavuustieto ja käytännön ohjeistukset osaksi Centrian intran ohjeita
Tuki saavutettavuusosaamiseen	Varmistetaan, että henkilöstölle on tarjolla tukea saavutettavuusosaamiseen

Saavutettavuuden kehittäminen	Vakiinnutetaan saavutettavuustyöryhmän toiminta, joka tukee vuosina 2023-2024 saavutettavuuden kehittämistoimien edistämistä

2. Saavutettavuus opiskelijavalinnoissa ja opetuksen järjestämisessä

2.1. Saavutettavuus opiskelijavalinnoissa

Centrian opiskelijavalintaprosessin eri vaiheissa huomioidaan hakijoiden moninaisuus ja toiminnassa huomioidaan opiskelijan etu. Centrian opiskelijavalintaprosessin päävastuu on hakijapalveluilla, joka neuvoo ja auttaa opiskelijoita haku- ja valintaprosessin eri vaiheissa. Opiskelija löytää tietoa [saavutettavasta ja esteettömästä opiskelijavalinnasta](#) Centrian kotisivuilta. Sivulta löytyvät yhteystiedot hakijapalveluihin, josta opiskelijan on mahdollista saada yksilöllistä ohjausta.

Centrian koulutusohjelmiin haku tapahtuu pääasiassa yhteishaun kautta ja Centria noudattaa ammattikorkeakouluun.fi -sivulla kuvattuja AMK-kokeen yksilöllisiä järjestelyjä sekä prosessia. Lisäksi koulutuksiin järjestetään erillishakuja ja koulutukseen on mahdollista hakeutua myös polku- ja väyläopintojen kautta.

2.2. Opetuksen saavutettavuus

Centria tarjoaa opiskelijalle joustavia tapoja opiskella päivä- ja monimuotototeutuksissa. Koulutuksia kehitetään tulevina vuosina kohti HyFlex-toteutusta. HyFlex tarkoittaa joustavia mahdollisuuksia opiskella osallistumalla lähiopetukseen tai verkko-opetukseen samanaikaisesti tai eriaikaisesti. HyFlex vaatii pedagogiikan ja saavutettavuuden kehittämistä kaikissa toteutustavoissa.

Opintojen alkuvaiheessa opiskelija osallistuu orientaatioviikolle, jossa saa perehdytystä korkeakouluopiskeluun. Opiskelija saa tukea opintojen aloitusvaiheessa ja opintojen aikana omalta opettajatutorilta. Opettajatutor ohjaa opiskelijaa myös henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS) laatimisessa. Opintojen suunnitteluun ja yksilölliseen toteutukseen saa ohjausta myös opinto-ohjaajalta ja erityisopettajalta. Opiskelija voi osallistua lukiseulaan mahdollisten lukivaikeuksien ja tukitarpeen tunnistamiseksi.

Opintojaksoilla arviointia tehdään osaamisperusteisesti perustuen osaamistavoitteisiin. Monipuolisten arviointitapojen varmistaminen on tärkeää kaikilla opintojaksoilla, jotta opiskelija saa palautetta osaamisestaan ja oppimisestaan.

2.3. Digitaalinen saavutettavuus opetuksessa

Centrialla on käytössä itslearning-oppimisympäristö, jota hyödynnetään lähes kaikissa toteutustavoissa opintojaksoilla. Opintojaksojen osalta verkkoympäristössä ja kaikissa oppimateriaaleissa on varmistettava saavutettavuus huomioiden opiskelijoiden moninaisuus ja yksilölliset tarpeet.

Opiskelija suunnittelee opintojaan ja ilmoittautuu opintojaksoille Peppi-järjestelmän kautta. Järjestelmän kehittämisessä tulee huomioida saavutettavuus.

Opiskelussa käytettävien digitaalisten järjestelmien käytön tueksi on luotu DigiStart -verkkokoulutus itslearningiin. Digistartin lisäksi tulee varmistaa, että opiskelijalla on saatavilla tietoa ja tukea opetusympäristöjen saavutettavasta käytöstä.

2.4. Kehityskohteet ja -toimenpiteet

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Yksilöllisten järjestelyiden prosessi näkyvillä centria.fi sivulla	Varmistetaan, että ohjeet yksilöllisistä järjestelyistä ovat opiskelijalle selkeät ja saatavilla centria.fi -sivustolla.
Yksilölliset järjestelyt	Toimeenpannaan uudistettu ohjaussuunnitelma ja täsmennetään ohjeistus opettajille yksilöllisten järjestelyiden mahdollistamiseksi
Saavutettava viestintä kaikissa hakumuodoissa ja hakijaryhmissä	Kehitetään saavutettavaa viestintää erillishaussa ja maksullisissa koulutuksissa. Varmistetaan saavutettava viestintä huomioiden ulkomaalaiset opiskelijat.
Saavutettavat opetusmateriaalit	Tehdään selkeät ohjeet saavutettavan opetusmateriaalin tuottamiseen sekä valmiit saavutettavat materiaalityypit toteutuksiin
Saavutettava verkko-oppimisympäristö	Tehdään selkeä ohje, kuinka toteuttaa centralainen opintojakso itslearning-opetusympäristöön, jolla varmistetaan verkkototeutuksen saavutettavuus

	opiskelijoille. Tarjotaan selkeä yhteystaho, joka neuvoo opiskelijaa saavutettavuudessa. Kaikissa verkkoympäristöissä on palautekanava saavutettavuuden osalta.
Verkkoympäristöjen saavutettavuus	Opetuksen verkkoympäristöjen kehityksessä yhtenä näkökulmana huomioidaan saavutettavuus
Tuki opintojen suunnitteluun	Varmistetaan opettajatutorin tarjoaman tuen osalta yhtenäiset käytännöt
Saavutettavuus harjoittelussa	Tehdään ohjeistus saavutettavaan harjoitteluun ja työelämäyhteistyöhön huomioiden yksilöllisyys ja ohjaus

3. Opinto- ja uraohjaus

3.1. Ohjaus- ja tukipalvelut

Centriassa on tarjolla opiskelijalle kattavasti tuki- ja ohjauspalveluja. Centrialla on ohjaussuunnitelma, joka toimii työvälineenä opiskelijoiden ohjaamiseen osallistuville. Opiskelija saa tukea ja ohjausta opettajatutorilta opintojen suunnitteluun. Opettajatutoreiden tarjoamaa tukea kehitetään yhdenmukaiseksi ja heidän toimintaansa tuetaan mm. opettajatutorin muistilistan avulla, jossa on kuvattu myös Centrian muut tukimuodot. Tukea antavat myös opinto-ohjaajat, erityisopettaja, opintopsykologi sekä työ- ja uraohjaajat. Kansainvälisten opiskelijoiden integroitumista tukevat kansainväliset asettautumispalvelut.

Eri ohjaus- ja tukipalvelut on kuvattu [Centrian verkkosivulla opiskelijan oppaassa](#). Viestintää ja tiedonsaantia eri ohjaus- ja tukipalveluista sekä yksilöllisistä järjestelyistä on edelleen kehitettävä, jotta tieto palveluista saavuttaa kaikki opiskelijat. KV asettautumispalvelut

Centrian kirjastossa huomioidaan palveluiden saavutettavuus. Opiskelijalle tarjotaan ohjausta kirjaston palveluiden käyttöön sekä mahdollistetaan Celian äänikirjapalveluiden käyttö.

3.2. Opiskelijoiden hyvinvointi

Centria tarjoaa palveluita opiskelijoiden hyvinvoinnin tueksi. Tietoa hyvinvointipalveluista saa mm. [Centrian verkkosivuilta](#).

3.3. Kehityskohteet ja -toimenpiteet

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Opettajien ja opettajatutoreiden saavutettavuusosaaminen	Kehitetään edelleen opettajatutoreiden perehdytystä saavutettavuuden toteuttamiseksi ja varmistetaan, että tieto palveluista on kaikilla opettajilla
Opiskelijoiden tietoisuus tarjolla olevista ohjaus-, tuki ja hyvinvointia tukevista palveluista	Varmistetaan, että opiskelija saa tietoa tarjolla olevista palveluista saavutettavasti eri viestintäkanavissa
Mahdollistetaan opiskelijalle orientaatioviikon materiaalien hyödynnettävyys myöhemmin	Tallennetaan itslearningiin opintojen suorittamiseen ja opiskelutaitoihin liittyvä tukimateriaali myöhemmin käytettäväksi
Opiskelijoiden monimuotoisuuden huomioiminen opiskelijajyhdistyksen toiminnassa	Kannustetaan opiskelijajyhdistystä kokeiluihin, joilla osallistetaan eri opiskelijaryhmiä mukaan toimintaan

4. Fyysinen esteettömyys

Centrialla on kolme kampusta: Kokkolassa, Ylivieskassa ja Pietarsaaressa. Lisäksi opetusta järjestetään Keski-Pohjanmaan Konservatorion tiloissa. Kokkolan kampuksen kiinteistölle on tehty iso remontti ja tilojen esteettömyyttä on kehitetty. Syksyllä 2022 kampukselle asennettiin induktiosilmukoita ja äänensirtojärjestelmä. Muiden kampusten esteettömyyttä tulee edelleen kehittää ja huomioida tilojen saavutettavuus ja esteettömyys erilaisten käyttäjien näkökulmasta.

4.1. Kehityskohteet ja toimenpiteet

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Saavutettavuuden ja esteettömyyden varmistaminen kaikissa toimitiloissa	Saavutettavuus ja fyysinen esteettömyys tulee huomioida kaikissa toimitilojen peruskorjauksissa.

	Säännölliset vuosittain toteutettavat saavutettavuus- ja esteettömyyskävelyt Centrian eri toimitiloissa yhdessä riskienarviointien kanssa.
Esteettömyyden varmistaminen turvallisuussuunnitelmassa	Poistumisharjoituksissa huomioidaan esteettömyys ja kehitetään havaintojen perusteella
Saavutettavat kampuskartat	Kampuskartat tulee toteuttaa saavutettavasti ja tuoda kartoille tietoa toimitilojen saavutettavuudesta ja esteettömyydestä

5. Viestinnän saavutettavuus

5.1. Viestintä osallisuuden mahdollistajana

Centrialla käytetään suomea ja englantia. Viestinnän saavutettavuus molemmilla kielillä on tärkeää ja varmistaa tasa-arvoisen mahdollisuuden saada tietoa ja osallistua Centrian toimintaan. Viestinnässä tulee huomioida kaikki kieliryhmät sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä sekä tiimien toiminnassa.

Centriassa on useita eri viestintäkanavia. Viestinnän saavutettavuuden varmistamiseksi ja oikeiden kohderyhmien tavoittamiseksi on tärkeä, että viestintäkanavat ovat tiedossa ja niiden tarkoitus on määritetty. Viestintätiimin ohella viestintää tekevät kaikki centralaiset, siksi saavutettavan viestinnän ohjeistusten tulee olla kaikille saatavilla. Saavutettava viestintä on laadun näkökulmasta olennaista ja viestintää kehitetään osana Centrian laatutyötä.

5.2. Digitaalinen viestintä

Centrian ulkoisten verkkosivujen, sisäisen intran sekä opiskelijoiden viestintäkanavien sisältöä tulee kehittää saavutettavammaksi. Verkkosisältöjen kehityksessä tulee huomioida erilaiset käyttäjäryhmät sekä apuvälineiden käyttö.

5.3. Kehityskohteet ja -toimenpiteet

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Tiedon saaminen ja osallistumismahdollisuudet kielestä riippumatta	Viestinnässä ja ohjeissa tulee huomioida tasa-arvoinen saavutettavuus suomen kielen lisäksi

	myös englannin kielellä. Tiimeissä sovitaan työkäytännöt, jotka mahdollistavat myös englannin kieltä käyttävien osallisuuden kaikissa tilanteissa.
Selkeät viestintäkanavat	Viestintäkanavien osalta tulee määritellä, mitä kanavia hyödynnetään eri tarkoituksissa ja varmistaa, että kanavat ovat kohderyhmien tiedossa
Verkkosivujen saavutettavuus	Ulkoisten verkkosivujen ja sekä sisäisen intran saavutettavuutta tulee edelleen kehittää.
Osaaminen saavutettavan viestinnän tuottamisessa	Koulutus ja ohjeet centralaisille saavutettavan viestinnän varmistamiseksi
Tapahtumien saavutettavuus	Tapahtumien järjestämisessä, ohjeistuksissa, opasteissa ja toteutuksessa tulee huomioida saavutettavuus ja fyysinen esteettömyys.

6. Häirinnän ja syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen

Centrian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma linjaa, että Centria on tasa-arvoinen yhteisö, jossa ei hyväksytä epäasiallista kohtelua. Jokainen Centralainen on vastuussa siitä, että jokainen yhteisön jäsen voi opiskella ja työskennellä kokematta häirintää ja syrjintää. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on linjattu toiminta häirintä- ja syrjintätapauksiin. Häirintä- tai syrjintätapauksiin puuttumisen toimintaohjetta on täsmennettävä.

6.1. Kehityskohteet ja toimenpiteet

Kehityskohde	Kehitystoimenpide
Selkeä toimintaprosessi ja ohjeet syrjintä- ja häirintätapauksiin	Keväällä 2023 tehdään liite tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan, joka selkeyttää toimintaprosessin, ohjeet sekä vastuut häirintä- ja syrjintätapauksissa.

LÄHTEET

Kosunen, T. 2021. Kohti saavutettavampaa korkeakoulutusta ja korkeakoulua. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 35. Helsinki: OKM. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-838-0> .

Lehto, R., Huhta, A., Huuhka, E. 2019. Kaikkien korkeakoulu. Raportti OHO!-hankkeessa vuonna 2018 tehdyistä korkeakoulujen saavutettavuuskyselyistä. OHO!-hanke. Saatavilla: <http://www.esok.fi/hankkeet/oho-hanke/julkaisut/kaikkien-korkeakoulu-1> .

Oho-hankkeen saavutettavuuskriteeristö. Saavutettavuuskriteeristö. Väline korkeakoulujen saavutettavuuden itsearviointiin. Saatavilla: <http://www.esok.fi/hankkeet/oho-hanke/julkaisut/saavutettavuuskriteeristo> .

Opiskelijan hyvinvointi ja voimavarat. Saatavilla: <https://net.centria.fi/opiskelijalle/opiskelijan-opas/opiskelijan-hyvinvointi-ja-voimavarat/> .

Opiskelua koskevat käytänteet ja periaatteet. Saatavilla: <https://net.centria.fi/opiskelijalle/opiskelijan-opas/kaytanteet-ja-periaatteet/> .

Saavutettava ja esteetön opiskelijavalinta. Saatavilla: <https://net.centria.fi/koulutus/tietoa-hakijalle/opiskelijavalinta/#esteeton-opiskelijavalinta> .